

Kommunene i Nord-Trøndelag

Deres referanse	Vår referanse	Saksbehandler	Dato
	14/05535-15	Even Ystgård	30.11.2015

Innspill til saken om framtidig eierskap til NTE

Vi viser til e-poster datert 14.07., 22.09. og 16.11., angående tilbud om et møte i løpet av denne høsten, om NTE og framtidig eierskap til selskapet. Det har tatt noe tid å få dette på plass.

Som kjent diskuterer fylkeskommunene i Trøndelag en mulig sammenslåing. I forkant av dette må vi ha på plass en avklaring av framtidig eierskap til NTE. En slik sak må fremmes for fylkestinget i begynnelsen av mars. Dette betyr igjen at administrasjonen må ha ferdig en sak i slutten av januar. Vi har nå avtalt møter med nesten alle kommuner, og håper å ha de resterende på plass i løpet av kort tid.

I tillegg til disse møtene gis også kommunene tilbud om å sende skriftlige innspill til saken. Som grunnlag for et eventuelt innspill vedlegges link til fylkesrådets innstilling i orienteringssak til fylkestinget i desember.

Skriftlige innspill sendes til postmottak@ntfk.no innen **15. januar 2016**.

De av kommunene som har avtalt møter etter dette tidspunktet, kan få utsatt frist.

Ta kontakt med Even Ystgård, hvis det skulle være spørsmål eller uklarheter knyttet til saken.

Vennlig hilsen

Inge Fornes
Administrasjonssjef

Even Ystgård
Funksjonsleder næring

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Orgenhet:

Avdeling for kultur og regional utvikling

Postadresse:

Postboks 2560
7735 STEINKJER

Besøksadresse:

Seilmakergata 2
7735 STEINKJER
Org.nr.:
938 967 091

Telefon:

+47 74 11 36 00

Bankkonto:

4410.06.00290

E-postadresse:

postmottak@ntfk.no

Internet:

www.ntfk.no

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

Vedlegg:

[FT-sak 78/15; Ny eierskapsmodell NTE; orientering](#)

Kopi:

KS Nord-Trøndelag

Ny eierskapsmodell for NTE; orientering

Arkivsak-dok. 14/05535-12
Saksbehandler Even Ystgård

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	17.11.2015	186/15
Fylkestinget i Nord-Trøndelag	10.12.2015	78/15

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkestinget tar saken til orientering.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Fylkesrådets vurdering

Framtidige eierskapsmodeller for NTE ble grundig debattert i juninget. Fylkesrådet fremmer nå en orienteringssak om det arbeidet som pågår nå. Et arbeid som omfatter både premisser og forutsetninger for en ev overføring av aksjene og fordeling av eierskapet mellom kommunene. Det er viktig at fylkestinget er oppdatert på framdriften, og at fylkestingets medlemmer er forberedt på at det vil komme en vedtakssak på ny eierskapsmodell allerede i mars.

Siden saken fortsatt er i utredningsfasen, og det som nå legges fram er en orienteringssak er det ikke naturlig for fylkesrådet å flagge standpunkt. Fylkesrådet understreker viktigheten av at kommunene blir involvert i det pågående arbeidet. Det gjennomføres derfor kommunevise møter om temaet, sammen med ledelsen i NTE. I tillegg anmodes kommunene om å komme med skriftlige innspill i forkant av fylkestingsbehandlingen i mars. Invitasjonen til å gi innspill er åpen slik at man ikke begrenses til det som blir presentert i møtene.

Fylkestingets vedtak fra juni er utgangspunktet for utredningsarbeidet. Det anbefales at fylkestinget tar saken til orientering.

Steinkjer 17. november 2015

Anne Marit Mevassvik
fylkesrådsleder
(sign)

Saksutredning for fylkestinget

Sammendrag

Denne saken gir fylkestinget en orientering om prosessen med kommunevise møter og aktuelle problemstillinger ved ny eierskapsmodell, omkring NTE.

Referanse for saken:

- FT-sak 44/14: Framtidig eierskap NTE; utredning
- FT-sak 43/15: Eiermelding 2015, NTE

Vedlegg:

- Rapport fra Wiersholm: Eierskapsutredning 2015, datert 13.04.15

Saksframstilling

Bakgrunn

Fylkestinget vedtok i sak 44/14 å utrede ulike eierskapsmodeller til NTE Holding AS, og at fylkestinget skulle holdes orientert underveis i denne prosessen. Ulike eierskapsmodeller ble presentert som en del av Eiermelding 2015 (FT-sak 43/15). I samme sak ble det også vedtatt at hovedeierskapet i NTE skulle overføres til kommunene, dersom fylkeskommunen opphører som egen enhet.

Fylkestingets vedtak i sak 43/15:

1. *Fylkestinget slutter seg til styrets definisjon av NTE sin kjernevirksomhet, som er: produksjon av fornybar energi, distribusjon av energi og kunderettede aktiviteter som bidrar til at selskapet er et kundenært energiselskap.*
2. *Bedriftsforsamling etter aksjeloven og selskapets vedtekter videreføres som i dag. Ordningen med Dialogforum videreføres, og det gjennomføres eiermøter i forkant av viktige beslutninger.*
3. *Fylkestinget vil legge til rette for fortsatt utvikling/vekst for NTE:*
 - Med fortsatt nordtrøndersk eierskap, styring og kontroll, åpnes det for at selskapet gis anledning til å delta i strukturering av bransjen og om nødvendig å hente inn kapital fra deleiere, i datterselskap. I NTE energi AS skal det fortsatt være 100 % fylkeskommunalt eierskap.*
 - Fortsatt krav om god avkastning på kapitalen i NTE, med fokus på resultatforbedring og kostnadseffektivisering. Årlige lønnsomhetsmål utvikles i dialog med selskapets ledelse.*
 - Gjeldende utbyttmodell videreføres, men eier vil vurdere å tilbakeføre noe kapital til selskapet.*
4. *Dersom fylkeskommunen opphører som egen enhet overføres hovedeierskapet av NTE til kommunene i Nord-Trøndelag.*

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Framdriften i prosessen med etablering av et nytt regionalt nivå i Trøndelag, vil legge føringer for når fylkestinget må fatte et vedtak om framtidig eierskap i NTE.

Trøndelagsutredningen og en intensjonsavtale om sammenslåing av Trøndelagsfylkene vil bli behandlet i apriltinget 2016. Dette innebærer at fylkestinget bør vedta en ny eierskapsmodell for NTE i mars 2016.

Som et ledd i denne saksforberedelsen gjennomføres det møter med kommunene i Nord-Trøndelag, hvor vi orienterer om framtidige eierskapsmodeller basert på fylkestingets vedtak fra juni 2015. Møterunden gjennomføres i samarbeid med konsernledelsen i NTE, som orienterer om selskapets strategier.

Denne saken vil være en orientering til fylkestinget omkring sentrale tema som diskuteres med kommunene i disse møtene.

Problemstillinger

I saksutredningen vil det blir redegjort nærmere for følgende tre områder:

- Eierskapsmodell
- Hvilke rammer kan fylkestinget legge?
- Mulige kriterier for fordeling av eierskap

Eierskapsmodell

I utredningen fra Wiersholm foreslås det til sammen seks forskjellige eierskapsmodeller:

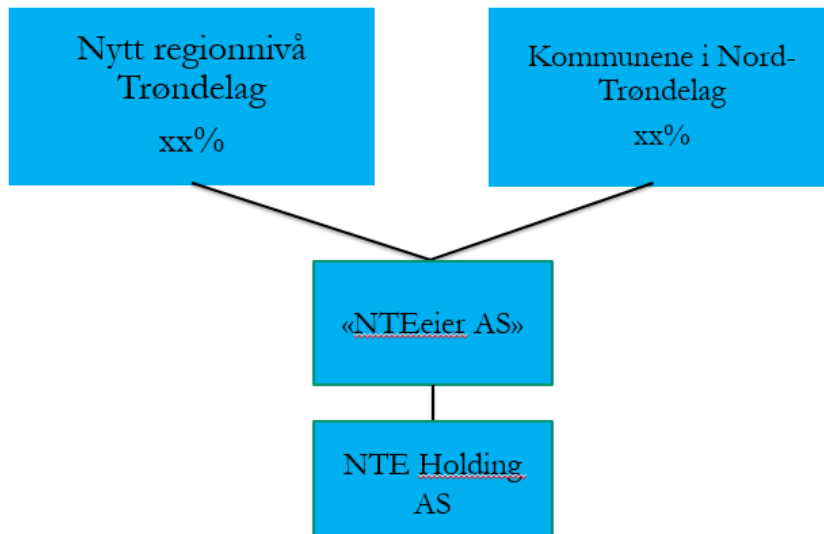
1. Kommunemodellen: Aksjene overdras til kommunene i Nord-Trøndelag.
2. Regionmodellen: Aksjene tas med inn i den nye regionen.
3. Stiftelsesmodellen: Aksjene overføres til en næringsdrivende stiftelse.
4. Emisjonsmodellen: Ny eier (industriell eller finansiell investor) går inn med kapitalinnskudd. Begrensninger knyttet til vannkraftvirksomheten (NTE Energi) hvor det er krav om 2/3 offentlig eierskap.
5. Realisasjonsmodellen: Selge alle aksjene til offentlige og/eller private aktører.
6. Fusjonsmodellen: Sammenslåing av enkelte virksomhetsområder eller hele konsernet, med andre.

Med FT's vedtak om at kommunene skal overta hovedeierskapet ved en eventuell nedleggelse av fylkeskommunen, vil kommunemodellen være hovedmodellen for framtidig eierskap. En ren regionmodellen er ikke aktuell, men regionalt deleierskap kan være aktuelt, jfr reglene om ny konsesjonsbehandling ved en overdragelse av mer enn 90 % av aksjene. Både fusjonsmodellen og emisjonsmodellen vil være delvis aktuelle jfr vedtak «delta i strukturering av bransjen» og «om nødvendig hente inn kapital fra deleiere». Stiftelsesmodellen tilfredsstiller ikke krav til offentlig eierskap av vannkraftproduksjonen, samtidig som den vil være veldig statisk.

Stiftelsesmodellen vurderes derfor som uaktuell. Det samme gjelder for realisasjonsmodellen, selv om det kan være aktuelt å selge mindre deler av det som i dag utgjør NTE-konsernet.

Basert på dette vurderes det nå en tilpasset kommunemodell, hvor eierskapet organiseres i et mellomliggende selskap.

Tilpasset kommunemodell

Denne modellen har flere fordeler:

- Ledelsen i selskapet vil ha bare en eier å forholde seg til.
- 23 eierkommuner (samt en region) vil kunne innebære en risiko for en statisk og mindre fleksibel eierstyring.
- Et slikt mellomliggende eierselskap kan ta opp lån for å tilføre NTE kapital.
- Beslutningsprosesser på eiersiden vil bli enklere.
- Fornuftig arbeidsdeling gjennom at holdingselskapet tar seg av den daglige og forretningsmessige driften av konsernet, mens eierselskapet kan koordinere enkeltkommunenes eierinteresser i konsernet, samtidig som selskapet forvalter utbyttet fra holdingselskapet.

Det er viktig å sikre at et slikt mellomliggende eierselskap ikke skaper for stor avstand mellom eier og konsern. Det må derfor finnes arenaer hvor dialogen mellom eier og selskap kan skje.

Fordelingen mellom regionen og kommunene er ikke angitt, men det kan være avgjørende at minst 10 % av aksjene blir igjen hos regionen. Bakgrunnen for dette er reglene knyttet til konsesjonsbehandling ved eierskifte. Det er bestilt en egen utredning på dette temaet, og det er tillyst et møte med sentrale departement for å få belyst denne problemstillingen nærmere. Når oppsummeringene etter slike møter foreligger har vi et sikrere grunnlag for å ta stilling.

Et argument for å beholde en større andel (enn 10 prosent) av eierskapet i regionen kan være at fylkeskommunen er nødt til å sikre sin tjenesteproduksjon. Vi er nødt til å foreta en totalvurdering av om disponeringen over NTE-aksjene innebærer en forsvarlig forvaltning av fylkeskommunale midler. Dette er særlig aktuelt dersom det er tale om en vederlagsfri eller underpriset overdragelse av NTE-aksjene som medfører reduksjon av aktiva og underbalanse i fylkeskommunen. En slik vurdering plikter vi å gjennomføre.

Utfordringsbildet kompliseres ytterligere ved at selskapet, uavhengig av framtidig eierskapsorganisering, har behov for kapital til nye investeringer i fornybar energi.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Hvilke rammer kan fylkestinget legge?

Hvis fylkestinget bestemmer å overføre hovedeierskapet i NTE til kommunene, enten som en gave eller tilnærmet vederlagsfritt, vil det være aktuelt å legge visse begrensninger i tilknytning til framtidig eierskap. Dette kan være:

- Innlåsing av eierskap
- Utbyttentivå
- Bruk av utbytte
- Opprettelse av eget utviklingselskap
- Krav om fagkompetent styre

Innlåsing av eierskap var et meget sentralt tema i utredningen fra 2005 i forkant av den forrige forvaltningsreformen. Som mulige begrensninger for framtidig eierskap, ble følgende klausul fremmet som et forslag:

«Som vilkår for gaven må kommunene tåle den begrensning at de ikke har adgang til å råde rettslig over sine aksjeposter – annet enn gjennom salg til andre kommuner som allerede er, eller har vært, aksjonærer i Holding AS. Brudd på denne bestemmelsen medfører at aksjeeieren får en plikt til å vederlagsfritt overføre aksjene, eller en pengesum tilsvarende aksjenes virkelige verdi til fylkeskommunen eller dennes rettsetterfølger på regionalt nivå».

Når det gjelder utbyttentivå vil dette måtte avklares som et ledd i selskapets investeringsbehov. Bruk av utbytte er også et sentralt spørsmål. Skal det brukes til kun utviklingsoppgaver eller skal det kunne gå rett inn i kommunal drift?

Opprettelse av eget utviklingselskap ble faktisk vedtatt av fylkestinget ved forrige runde, men ble ikke effektivert fordi det ikke var enighet mellom alle kommunene. Det må også vurderes om behovet for dette er like stort hvis det opprettes et eget eierselskap og det sannsynlige utbytte i en periode blir vesentlig lavere.

Det er også et prinsipielt spørsmål hvorvidt det er riktig å legge for sterke føringer/begrensninger for framtidige eiere. Samfunnet og behovene vil stadig være i endring, og det vil ikke være fornuftig å lage for rigide rammer for framtidig eierskap. Innlåsing av eierskapet til offentlige nordtrønderske eiere må allikevel til hvis fylkestingets vilje med utviklingen av selskapet skal oppfylles.

Mulige kriterier for fordeling av eierskap

Følgende kriterier kan være naturlig å legge til grunn for fordeling av eierskap mellom kommunene:

- Antall innbyggere
- Kraftproduksjon
- Kommunefordelt omsetning
- Kommunenes soliditet
- Lik fordeling

Det vil finnes argumenter både for og imot de ulike kriteriene.

- Antall innbyggere: Det er innbyggerne i kommunene i fylket som har vært og er kunder til NTE, og dermed skapt grunnlaget for verdiene i selskapet.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Samtidig står kundene etter hvert rimelig fritt til å velge blant andre tilbydere, samt at NTE har kunder utenfor fylket også.

- Kraftproduksjon: Kraftproduksjonsanleggene er grunnlaget for verdiene og disse er skapt gjennom at kommunene har stilt sine naturressurser til disposisjon for fellesskapet. Samtidig har kraftkommunene fått kompensert for dette gjennom konsesjonskraftordningen, konsesjonsavgifter, næringsfond og skatteinntekter fra NTE. NTE tjener i dag penger også på andre områder enn kraftproduksjon, eks fiber.
- Selskapets omsetning kommunevis fordelt: Vil synliggjøre i hvilke kommuner som kundegrunnelaget er størst, og som dermed har vært med på å skape grunnlaget for selskapsverdiene.
- Kommunenes soliditet vil være et argument hvis det blir tale om at eieren må bidra med kapital inn i selskapet. Kommuner med god økonomi vil ha bedre muligheter enn kommuner med dårlig økonomi. Samtidig er det lite relevant hvis det ikke blir aktuelt å gå inn med ytterligere kapital, eller hvis det opprettes et eget eierselskap som kan ta opp lån for å tilføre NTE penger. Samtidig er dette et kriterium det er krevende å finne gode mål for
- Lik fordeling kan gi alle kommuner en følelse av være eiere på like vilkår. Det vil samtidig gi en kraftig skeivdeling hvis en skal ta hensyn til at det egentlig er «innbyggerne» som eier NTE.

Etter at man har konkludert hvilke kriterier som skal inngå vil vektingen bli det neste store spørsmålet.

Mulige fordelingskriterier gi følgende utslag på kommunenivå:

Mulige fordelingskriterier

	Folketall	Andel	Kraftprod	Andel	NTE-kunder	Andel	Soliditet	Andel	Likt fordelt
1702 Steinkjer	21650	15,95 %	28	0,94 %	17 891	16,42 %	97184	20,97 %	4,35 %
1703 Namsos	13026	9,60 %	0	0,00 %	10 586	9,72 %	12890	2,78 %	4,35 %
1711 Meråker	2558	1,88 %	587,2	19,71 %	2 890	2,65 %	8806	1,90 %	4,35 %
1714 Stjørdal	22957	16,91 %	4,3	0,14 %	15 619	14,34 %	73997	15,97 %	4,35 %
1717 Frosta	2624	1,93 %	0	0,00 %	2 397	2,20 %	1405	0,30 %	4,35 %
1718 Leksvik	3506	2,58 %	0	0,00 %	2 564	2,35 %	1171	0,25 %	4,35 %
1719 Levanger	19474	14,35 %	7,9	0,27 %	16 682	15,31 %	36800	7,94 %	4,35 %
1721 Verdal	14809	10,91 %	4,3	0,14 %	9 539	8,76 %	35605	7,68 %	4,35 %
1724 Verran	2547	1,88 %	276,5	9,28 %	1 924	1,77 %	9814	2,12 %	4,35 %
1725 Namdalseid	1644	1,21 %	0	0,00 %	1 487	1,36 %	11175	2,41 %	4,35 %
1736 Snåase Snåsa	2153	1,59 %	146,8	4,93 %	2 004	1,84 %	15274	3,30 %	4,35 %
1738 Lierne	1394	1,03 %	146,8	4,93 %	1 588	1,46 %	13307	2,87 %	4,35 %
1739 Raarvihke Røyrvik	475	0,35 %	118,5	3,98 %	589	0,54 %	3209	0,69 %	4,35 %
1740 Namsskogan	892	0,66 %	875,6	29,40 %	1 262	1,16 %	5362	1,16 %	4,35 %
1742 Grong	2489	1,83 %	604	20,28 %	2 292	2,10 %	25796	5,57 %	4,35 %
1743 Høylandet	1252	0,92 %	0	0,00 %	880	0,81 %	13114	2,83 %	4,35 %
1744 Overhalla	3751	2,76 %	3,7	0,12 %	2 862	2,63 %	21140	4,56 %	4,35 %
1748 Fosnes	630	0,46 %	0	0,00 %	625	0,57 %	3932	0,85 %	4,35 %
1749 Flatanger	1119	0,82 %	0	0,00 %	1 390	1,28 %	9263	2,00 %	4,35 %
1750 Vikna	4363	3,21 %	51,5	1,73 %	2 929	2,69 %	12792	2,76 %	4,35 %
1751 Nærøy	5081	3,74 %	50	1,68 %	4 654	4,27 %	9664	2,09 %	4,35 %
1755 Leka	574	0,42 %	0	0,00 %	673	0,62 %	5842	1,26 %	4,35 %
1756 Inderøy	6770	4,99 %	73,4	2,46 %	5 620	5,16 %	35947	7,76 %	4,35 %
Sum	135738	100,00 %	2978,5	100,00 %	108 947	100,00 %	463489	100,00 %	100,00 %

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Oppsummering

En eventuell endring av eierskapet vil kun skje hvis fylkeskommunen legges ned. Det er fylkestinget som må vedta ny eierskapsmodell. Det er her svært vanskelig å se for seg full enighet blant kommunene. Det er viktig å være klar over at selskapets utviklingsbehov vil være uavhengig av endringer i offentlig sektor.

Som nevnt tidligere vil fylkestinget få saken til endelig behandling i mars. I mellomtiden vil det gjennomføres møter med alle kommuner som ønske dette. Det vil dessuten bli gitt en orientering på KS sitt høstmøte i november. Parallelt med dette arbeides det med å avklare nødvendige juridiske spørsmål.

Konklusjon

Det anbefales at fylkestinget tar saken til orientering.
